

Nr 22.

Ankom till Riksdagens kansli den 28 mars 1911 kl. 4 e. m.

*Utlåtande; i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående
årligt understöd åt förra poststationsföreståndaren Aurora
Mathilda Magdalena Wallberg.*

I en den 3 mars 1911 till Riksdagen aflåten, till bankoutskottets förberedande behandling öfverlämnad proposition (nr 102) har Kungl. Maj:t, under återopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen medgifva, att förra poststationsföreståndaren änkan Aurora Mathilda Magdalena Wallberg, född Ehrengranat, må under sin återstående lifstid af postmedel uppbära ett årligt understöd af tvåhundra kronor att utgå från och med den 1 april 1910.

Departementschefens anförande i ämnet till berörda statsrådsprotokoll är af följande lydelse:

»Uti underdånig skrifvelse den 3 februari 1911 har generalpoststyrelsen gjort framställning om beredande af årligt understöd åt förra poststationsföreståndaren i Fjällbacka änkan Aurora Mathilda Magdalena Wallberg, född Ehrengranat, hvilken inkommit med ansökning därom till styrelsen.

Innan jag går att redogöra för innehållet af ifrågavarande framställning, ber jag att få erinra därom, att den enligt nådigt bemyndigande den 5 juli 1907 tillsatta löneregleringskommissionen för postverket upptog frågan om beredande af understöd åt landtpoststationsföreståndare, som efter längre tids tjänstgöring afgår från sin befattning. I sådant afseende framhölls, bland annat, hurusom det ur flera synpunkter, ej minst ur postverkets, vore angeläget, att föreståndare för dylik poststation måtte, efter längre tids tjänstgöring, kunna afgå från sin befattning med understöd af postmedel. Ett sådant understöd ansåg kommissionen så mycket mer berättigadt, som dessa poststationsföreståndare fyllde en fullkomligt ordinarie uppgift inom postverket; för en del af dem, om också icke för flertalet, utgjorde

till och med poststationens handhavande den hufvudsakliga sysselsättningen.

Vid föredragning af ärendet inför Eders Kungl. Maj:t uttalade jag, att jag funne det syfte, som kommissionen sålunda velat vinna, i hög grad behjärtansvärdt.

På hemställan af Eders Kungl. Maj:t medgaf också 1909 års Riksdag, att, då poststationsföreståndare, som varit anställd medelst personligt kontrakt, afgår från sin befattning efter att hafva tjänstgjort minst 25 år, finge, därest den afgångne visas vara i behöfvande omständigheter, till honom utbetalas årligt understöd med lämpligt belopp, dock högst hvad som motsvarar hälften af det arfvode, som senast utgått till honom från postverket. För ändamålet har i postverkets utgiftsstaten uppförts ett särskildt anslag.

I sin berörda skrifvelse har generalpoststyrelsen beträffande sökandens anställning i postverkets tjänst och hennes lefnadsförhållanden i öfrigt meddelat följande:

Sökanden, som är änka efter förre postmästaren Olof Johan Wallberg, är född den 28 april 1842 och således nära 69 år gammal. Hon har tjänstgjort såsom föreståndare för poststationen i Fjällbacka från och med den 1 februari 1895 intill mars månads utgång 1910, då hon till följd af försvagad hälsa nödgades frånträda sin befattning efter att således hafva uppehållit densamma i 15 år 2 månader. Hon innehar visserligen icke såsom poststationsföreståndare erforderligt antal tjänstår för att enligt ofvan omförmälda af Eders Kungl. Maj:t och Riksdagen fastställda grunder komma i åtnjutande af ålderdomsunderstöd. Emellertid har hon före sin poststationsföreståndartid från 1884 års början intill januari månads utgång 1895 eller under 11 år 1 månad tjänstgjort såsom extra biträde vid postkontoret i Alingsås. Hennes sammanlagda tjänstetid i postverket uppgår sålunda till 26 år 3 månader.

Det arbete, som änkan Wallberg nedlagt i postverkets tjänst, torde, enligt hvad generalpoststyrelsen framhåller, hafva varit afsevärdt mera kräfvande och ansträngande än det, som i allmänhet presteras af poststationsföreståndare. Af hos styrelsen tillgängliga handlingar framgår nämligen, att hon, under den tid hon tjänstgjort såsom biträde å Alingås postkontor, i nära 7 år varit enda biträdande tjänsteman å detta postkontor. Jämväl vid poststationen i Fjällbacka hafva göromålen varit af ganska kräfvande beskaffenhet. Rörelsen vid nämnda poststation, hvilken under senare åren haft en årlig uppbörd af öfver 6,000 kronor, har nämligen varit af den omfattning, att poststationens skötsel tagit dess föreständares tid och krafter helt och fullt i anspråk. Änkan

Wallberg har, enligt hvad för styrelsen vitsordats, under den ganska långa tid, hon förestått poststationen, nedlagt mycket arbete i sin tjänstgöring samt städse med nit och plikttröhet fullgjort sina åligganden. Hon har icke haft någon sysselsättning utom postverket.

Såsom poststationsföreståndare i Fjällbacka har sökanden åtnjutit arfvode under tiden den 1 februari 1895—den 31 december 1900 af 360 kronor för år och från sistnämnda tidpunkt till afskedstagandet af 600 kronor för år. Dessutom har vid poststationen utgått särskild biträdesanslag, till en början med 180 kronor om året, hvilket belopp från och med den 1 september 1904 förhöjdes till 480 kronor samt från och med den 1 juni 1907 till 600 kronor, likaledes för år räknadt. I egenskap af extra biträde vid postkontoret i Alingsås åtnjöt hon årsarfvode af 900 kronor.

Enligt af postdirektören i västra distriktet införskaffade upplysningar har sökanden numera, sedan hon lämnat poststationsföreståndarbefattningen, icke annat att lefva af än räntan af ett mindre kapital, 2,000 kronor, hvilket af annan person förvaltas för hennes två omedlade döttrars räkning. Generalpoststyrelsen har därjämte meddelat, att hon icke äger några anhöriga, som kunna bidra till hennes uppehälle. Efter en hjärnblödning år 1908 har hennes hälsa alltjämt försvagats, hvarjämte hon uppgifvits lida af ofta återkommande svindel-anfall.

Då sökanden sålunda under en tidrymd af öfver 26 år helt och odeladt ägnat sina krafter åt postverkets tjänst, anser generalpoststyrelsen det rättvist och billigt, att hon nu, då tilltagande ohälsa tvingat henne frånträda sin poststationsföreståndarbefattning, under sin återstående lefnad kommer i åtnjutande af understöd af postmedel. Enligt styrelsens mening skulle det nämligen vara i hög grad obilligt, om hon, enbart på den grund att hon under en del af sin tjänstetid uppehållit annan befattning än poststationsföreståndarbefattning, skulle beröfvas möjligheten att komma i åtnjutande af ålderdomsunderstöd samt sålunda befinnas sämre ställd än en poststationsföreståndare med samma antal tjänstår, men hvars tjänstgöring i postverket varit af långt mindre kräfvande art än sökandens. Det har visserligen blifvit upplyst, att sökanden från nästa juni månads början kommer i åtnjutande af en årlig pension af 200 kronor från civilstatens änke- och pupillkassa. Generalpoststyrelsen anser emellertid denna omständighet icke böra helt utesluta henne från erhållande af ålderdomsunderstöd. Hvad emellertid beträffar storleken af det understöd, som borde tilldelas henne, skulle, med tillämpning af de allmänna föreskrifterna rörande ålderdomsunderstöd åt poststationsföreståndare, årligt understöd intill 300 kronor kunna

tilldelas henne. Emellertid anser sig generalpoststyrelsen, med hänsyn till den sökanden från annat håll tillkommande pension samt omständigheterna i öfrigt, icke böra föreslå högre belopp än 200 kronor om året, motsvarande en tredjedel af det arfvode, som senast utgått till henne.

Efter nådig remiss har statskontoret den 15 februari 1911 afgifvit utlåtande i ärendet och därvid tillstyrkt bifall till generalpoststyrelsens förevarande framställning.

Departements-
chefen.

Såsom generalpoststyrelsen framhållit, uppfyller änkan Wallberg icke villkoren för åtnjutande af understöd från förutnämnda i postverkets utgiftsstater uppförda särskilda anslag. Emellertid har dock, såsom af utredningen i ärendet framgår, staten under mera än 26 år tagit hennes arbetskraft i anspråk. Det synes mig därför skäligt, att, då hon nu uppnått en ålder af nära 69 år, henne beredes ett understöd för hennes återstående lifstid. Mot det föreslagna understödets belopp har jag icke något att anmärka.

Jag tillåter mig i detta sammanhang erinra därom, att 1910 års Riksdag efter framställning af Eders Kungl. Maj:ts medgifvit, att förra poststationsföreståndaren Hedvig Sofia Clementeoff och poststationsföreståndaren Helena Aurora Clementeoff finge en hvar under sin återstående lifstid af postmedel uppbära ett årligt understöd af 500 kronor, ehuru de icke i afseende å tjänstaldern såsom poststationsföreståndare uppfyllde villkoren för åtnjutande af understöd från ofvanberörda anslag, men hvilka emellertid i annan egenskap tjänstgjort inom postverket under mera än 25 år.»

På grund af hvad i ärendet sålunda blifvit anfördt, hemställer utskottet,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 28 mars 1911.

På bankoutskottets vägnar:

WERNER G. VON SCHWERIN.